

Sygn. akt VIII Ka 550/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2016 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący **SSO Przemysław Wasilewski**

Protokolant Aneta Chardziejko

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2016 roku

sprawy H. A.

obwinionego o czyn z art. 122 § 1 k.w.,

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego w Sokółce

z dnia 13 czerwca 2016 roku, sygnatura akt II W 1823/15

I. Zaskarżony wyrok uchyla i na podstawie art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w. w zw. z art. 5 § 1 pkt 8 k.p.w. umarza postępowanie w sprawie.

II. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. K. kwotę 516,60 (pięćset szesnaście złotych sześćdziesiąt groszy) złotych, w tym 96,60 (dziewięćdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt groszy) złotych podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

III. Kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

H. A. został obwiniony o to, że:

w okresie czasu od 3 stycznia do 2 lutego 2015 roku na terenie woj. (...) przyjął akumulator marki B. wartości 200 zł wiedząc, że został uzyskany za pomocą kradzieży dokonanej w nocy z dnia 2 na 3 stycznia 2015 roku w H.

tj. o czyn z art. 122 § 1 k.w.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Sokółce z 13 czerwca 2016 r. w sprawie o sygn. II W 1823/15 obwiniony H. A. został uznany za winnego tego, że w okresie od 3 stycznia do 20 lutego 2015 roku w nieustalonym miejscu od nieustalonej osoby nabył akumulator marki B. o wartości 200 zł należący do A. W. wiedząc, że pochodzi on z kradzieży i za to, na mocy art. 122 § 1 k.w. został skazany na karę 10 dni aresztu.

Zasądzone od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. K. kwotę 354,24 zł, w tym kwotę 66,24 zł z tytułu 23% podatku VAT.

Zwolniono obwinionego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł obrońca obwinionego i na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 3 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na jego treść, a polegający na nieuzasadnionym przyjęciu, że obwiniony w nieustalonym miejscu od nieustalonej osoby nabył akumulator marki B. o wartości 200 zł wiedząc, że pochodzi on z kradzieży, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy prowadzi do przeciwnych wniosków, iż akumulator znajdował się już w przyjętym uprzednio przez H. A., a pochodzącym z kradzieży samochodzie marki V. (...) nr rej. (...) i obwiniony nie miał wiedzy odnośnie pochodzenia rzeczy znajdującej się w pojeździe, czym nie wyczerpał znamion wykroczenia z art. 122 § 1 k.w.

W oparciu o powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie H. A. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy obwinionego nie okazała się zasadna.

Sąd Okręgowy stwierdził istnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci powagi rzeczy osądzonej (art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w.) będącej jednocześnie przeszkodą procesową wykluczającą kontynuację niniejszego postępowania, skutkującą koniecznością uchylenia wyroku Sądu I Instancji i umorzenia postępowania (art. 5 § 1 pkt 8 k.p.w.).

W pierwszej kolejności Sąd zobligowany był wypowiedzenia się co do zasadności zaskarżonego wyroku, w którym H. A. został uznany winnym popełnionego wykroczenia z art. 122 § 1 k.w. i skazany na karę 10 dni aresztu.

Analizując materiał dowodowy zgromadzony w sprawie w kontekście zarzutu postawionego w apelacji, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny nie zawiera błędów, również ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd I Instancji nie budzi wątpliwości - materiał dowodowy zgromadzony w sprawie został przeanalizowany wszechstronnie, a nadto z uwzględnieniem reguł postępowania karnego - recypowanych do postępowania w sprawach o wykroczenia. Motywy, którymi kierował się Sąd Rejonowy przy ferowaniu rozstrzygnięcia, zostały w sposób szczegółowy i niebudzący wątpliwości wyłożone w uzasadnieniu wyroku, stąd powielanie kwestii wyjaśnionych w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego jest zbędne, skoro zostały one podzielone przez Sąd Odwoławczy w całości.

Przechodząc do analizy zarzutu postawionego w apelacji przypomnieć należy, że istota błędu w ustaleniach faktycznych nie może opierać się na odmiennej ocenie materiału dowodowego, innymi słowy mówiąc na forsowaniu własnego poglądu strony na tę kwestię. Stawiając tego rodzaju zarzut należy wskazać, jakich uchybień w świetle zgodności (lub niezgodności) z treścią dowodu, zasad logiki (błądność rozumowania i wnioskowania) czy sprzeczności (bądź nie) z doświadczeniem życiowym lub wskazaniem wiedzy dopuścił się w dokonanej przez siebie ocenie dowodów sąd pierwszej instancji. (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2005 r., WA 10/05, OSNwSK 2005/1/947, LEX 199815). W ocenie Sądu Okręgowego tego rodzaju uchybień w wyroku Sądu I Instancji apelujący nie wykazał.

Bezspornym w sprawie było, iż obwiniony H. A. został zatrzymany przez funkcjonariuszy policji w samochodzie marki V. (...) o nr rej. (...) (k. 2 notatka urzędowa). Samochód ten został wcześniej skradziony w H. w nocy z 2 na 3 stycznia 2015 r. z posesji T. W., która sąsiadowała z posesją I. S.. Co istotne na posesji I. S. zaparkowany był samochód A. W., w którym znajdował się akumulator marki B.. Ważną kwestią dla wyjaśnienia okoliczności niniejszej sprawy było także to, że w trakcie zatrzymania obwinionego w samochodzie V. (...) o nr rej. (...) odnaleziono akumulator marki B. (...), który wcześniej znajdował się samochodzie A. W., a który zniknął z tego samochodu dokładnie w tym samym czasie kiedy skradziono V. (...) z sąsiedniej działki. Świadkowie I. S. i A. W. opisali jak wyglądał akumulator i ich zeznania w tym zakresie wzajemnie korelowały ze sobą. W ocenie Sądu nie ma żadnych wątpliwości, iż odnaleziony w samochodzie V. (...) akumulator, to ten sam, który został skradziony z samochodu A. W.. Wyjaśnienia obwinionego w których negował swoje sprawstwo i wiedzę w zakresie pochodzenia akumulatora to jedynie jego linia obrony przyjęta na potrzeby niniejszego postępowania i jako taka nie zyskała aprobaty Sądu Odwoławczego. Sąd Okręgowy podzielił również rozważania Sądu I Instancji w zakresie zmiany opisu czynu zarzucanego obwinionemu, jak również argumentację w tym zakresie. W takim stanie rzeczy twierdzeń apelującego nie można uznać za nic innego niż

nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu Rejonowego opartymi, co istotne, na wszechstronnie rozważonym materiale dowodowym. W ten sposób wina obwinionego została w sposób prawidłowy dowiedziona.

W sytuacji zatem, gdyby nie zaistniała w niniejszej sprawie bezwzględna przyczyna odwoławcza w postaci „res iudicata” obligująca Sąd od uchylecia orzeczenia Sądu I Instancji i umorzenia postępowania to rozstrzygnięcie Sądu I Instancji jako prawidłowe i sprawiedliwe byłoby przez Sąd Odwoławczy utrzymane w mocy.

Przechodząc do omówienia zasadniczego zagadnienia w niniejszej sprawie wskazać należy, że zakaz prowadzenia postępowania w przypadku zaistnienia powagi rzeczy osądzonej zachodzi wówczas, gdy uprzednio zakończone zostało prawomocnie postępowanie co do tego samego czynu tej samej osoby, nowe zaś postępowanie pokrywa się z przedmiotem postępowania w sprawie już zakończonej, a także gdy jego przedmiot jest nawet częścią przedmiotu osądzanego w sprawie już zakończonej. Przyjęcie odmiennej kwalifikacji prawnej czynu nie otwiera możliwości ponownego postępowania, a nowe postępowanie nie jest także dopuszczalne w razie uprzedniego niepełnego rozpoznania sprawy. Innymi słowy powaga rzeczy osądzonej nie pozwala na ponowne postępowanie przeciwko tej samej osobie o ten sam przedmiot odpowiedzialności prawnej - o ten sam czyn w znaczeniu prawnym. (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2008 r., IV KK 118/08, Prok.i Pr.-wkł. 2009/4/14, LEX 469410).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy zauważyć, że H. A. wyrokiem Sądu Rejonowego w Sokółce z 19 czerwca 2015 r. w sprawie o sygn. II K 244/15 (k. 71) został skazany na karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wyrokiem tym objęte zostało m.in. skazanie oskarżonego za czyn III tj.

iż w nieustalonym czasie między 3 stycznia a 20 lutego 2015 r. w nieustalonych okolicznościach przyjął:

- pochodzący z dokonanej w nocy z 2 na 3 stycznia 2015 r. w H. na szkodę T. W. kradzieży samochód V. (...) o nr rej (...) i wartości 6000 złotych,

- pochodzące z dokonanej w nocy z 27 na 28 stycznia 2015 r. w P. na szkodę G. P. kradzieży 2 beczki z zawartością 400 litrów oleju napędowego oraz ręczną pompką do pompowania paliwa o łącznej wartości 1870 złotych,

- pochodzące z dokonanej w nocy z 27 na 28 stycznia 2015 r. w M. (...) na szkodę J. W. kradzieży z włamaniem 2 beczki z zawartością 400 litrów oleju napędowego o łącznej wartości 1.910 zł,

przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat od odbycia powyżej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności wymierzonej za umyślne przestępstwo podobne tj. czynu z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Tymczasem niniejszym postępowaniem (w sprawie II W 1823/15) został objęty czyn obwinionego H. A. polegający na tym, ***że w okresie czasu od 3 stycznia do 2 lutego 2015 roku na terenie woj. (...) przyjął akumulator marki B. wartości 200 zł wiedząc, że został uzyskany za pomocą kradzieży dokonanej w nocy z dnia 2 na 3 stycznia 2015 roku w H. (art. 122 § 1 k.w.).***

Analizując opis w/w czynów (ze sprawy II K 244/15 i II W 1823/15) należy je uznać za ***jeden czyn w znaczeniu prawnym***, co ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia kwestii res iudicata. Z tych też względów niniejsze postępowanie pokrywa się z przedmiotem uprzednio zakończonego postępowania w sprawie o sygn. II K 244/15, w którym oskarżony H. A. został skazany m.in. za to, że w nieustalonym czasie między 3 stycznia a 20 lutego 2015 r. w nieustalonych okolicznościach przyjął pochodzący z dokonanej w nocy z 2 na 3 stycznia 2015 r. w H. na szkodę T. W. kradzieży samochód V. (...) o nr rej (...) i wartości 6000 złotych.

Nie ma przy tym znaczenia, że czyny zarzucane obwinionemu różnią się kwalifikacją prawną bowiem dotyczą jednego zdarzenia faktycznego. O jedności czynu decyduje bowiem zwartość czasowa i sytuacja, identyczność podmiotu oskarżonego o udział w zdarzeniu, przede wszystkim realizacja tego samego zamiaru. Żaden z dowodów

zgrupowanych w sprawie nie rodzi nawet podejrzenia, że miały miejsce dwa różne zdarzenia (sprawa karna i sprawa o wykroczenie).

W celu potwierdzenia powyższej tezy należałoby odwołać się do systematyki tożsamości czynu sporządzonej przez Stanisława Waltosia (Stanisław Waltoś, Piotr Hofmański, Proces karny. Zarys systemu, wydanie 11, Lexis Nexis, Warszawa 2013) W niniejszym opracowaniu tożsamość czynu została przedstawiona zgodnie z koncepcją zdarzenia historycznego, przy czym uczyniono to w sposób negatywny. Tożsamość czynu jest zatem wyłączona, gdy wyjdzie na jaw, że:

- 1) nastąpiła zmiana osoby sprawcy (gdy okaże się, że przestępstwo popełnił ktoś inny),
- 2) nastąpiła zmiana atakowanego dobra prawnego (przedmiotu ochrony),
- 3) nastąpiła zmiana osoby pokrzywdzonego i równocześnie wystąpiła jakakolwiek różnica dotycząca miejsca czynu, czasu czynu, przedmiotu wykonawczego lub ustawowych znamion czynu,
- 4) nie doszło do zmiany osoby pokrzywdzonego, ale ujawniły się cztery różnice dotyczące miejsca czynu, czasu czynu, przedmiotu wykonawczego i ustawowych znamion czynu.

Pomocniczą regułą jest zaś także to, że identyczność czynu jest wyłączona, jeżeli w porównywalnych jego określeniach zachodzą różnice tak istotne, że wedle rozsądnej życiowej oceny nie można uznać ich za określenie tego samego zdarzenia faktycznego. Im więcej tych różnic, tym większe prawdopodobieństwo braku tożsamości czynu.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt stanu faktycznego niniejszej sprawy nie sposób nie zauważyć, że mamy do czynienia z jednym zdarzeniem faktycznym, w czasie którego H. A., w tej samej miejscowości przyjął różnego rodzaju przedmioty pochodzące z przestępstwa kradzieży, mającej miejsce również w tym samym miejscu i czasie w zakresie obu postępowań. Nie sposób uznać w oparciu o zgromadzone dowody, że czyn objęty niniejszym postępowaniem „nie mieścił” się w zakresie czynów (rozumianych jako jedno zdarzenie faktyczne) za które w/w został już skazany w postępowaniu o sygn. II K 244/15. Zresztą cały materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie na etapie postępowania wyjaśniającego pochodzi ze sprawy II K 244/15 zakończonej w/w wyrokiem.

Z protokołu oględzin miejsca ujawnienia samochodu V. (...) (k. 5-8) wynika, że wśród rzeczy, które znaleziono przy obwinionym i co których prowadzono postępowanie karne (II K 244/15) ujawniono przedmiotowy akumulator. Należy podkreślić, że jeżeli istniała możliwość prawna osądzenia czynu w całości, a sąd ograniczył swój wyrok jedynie do fragmentu tego czynu, to niedopuszczalne jest ponowne postępowanie o ten sam czyn z uwagi na tzw. materialną prawomocność (res iudicata) (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1975 r., I KR 226/74, LEX 21663).

Na to, że przedmiotem postępowania jest "ten sam czyn" w rozumieniu art. 5 § 1 pkt 8 k.p.w. wskazuje nie tylko zgodność czasu i miejsca zdarzenia, przedmiotu ochrony i znamion związanych z czynnością wykonawczą, **ale także fakt, że podstawą podjęcia czynności procesowych była ta sama notatka urzędowa funkcjonariusza Policji** (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2005 r., II KK 309/2005, OSNKW 2005/1/ 2337, Lex 200675). W ocenie Sądu Okręgowego zdarzenie faktyczne dotyczyło pewnej grupy zachowań H. A. w określonym, tym samym miejscu i czasie, które polegała na przyjmowaniu wartościowych przedmiotów, które pochodziły z kradzieży.

Należy także stwierdzić, że zasada res iudicata ma związek z gwarancją pewności stanu prawnego, zasadą niepodzielności przedmiotu procesu karnego. Jej realizacja neguje możliwość fragmentarycznego pociągnięcia sprawcy do odpowiedzialności karnej za popełnione przestępstwo w kolejnych postępowaniach. W kwestii tej wielokrotnie wypowiadał się Sąd Najwyższy (m.in. w wyroku z dnia 12 lutego 1975 r., I KR 226/74, Lex 21663), że niedopuszczalnym jest ponowne postępowanie o ten sam czyn, jeśli sąd ograniczył swój wyrok jedynie do fragmentu będącego przedmiotem osądu czynu.

Zaistnienie negatywnej przesłanki procesowej w postaci powagi rzeczy osądzonej, na etapie postępowania odwoławczego, zobligowało Sąd Okręgowy do wydania wyroku uchylającego zaskarżone orzeczenie Sądu I Instancji i umorzenia postępowania w oparciu o treść art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w. w zw. z art. 5 § 1 pkt 8 k.p.w.

O kosztach obrony z urzędu za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie §17 ust. 2 pkt 4 w zw. z § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2015.1801). Opłata w wysokości 1/2 opłaty maksymalnej (powiększona o stawkę podatku VAT) uwzględnia stopień złożoności sprawy, nakład pracy adwokata oraz jego wkład w przyczynienie się do rozstrzygnięcia sprawy.

O kosztach postępowania w sprawie orzeczono na podstawie art. 118 § 2 k.p.w.